

hij bij Tilff gevonden en bovengenoemde plant is afkomstig van Belvaux aan de Lesse.

Daarna kreeg de heer Bult het woord over vogelwaarnemingen. Nog steeds verblijft op een grindgat te Stevensweert de Middelste zaagbek (zie verslag vorige vergadering). Verdere waarnemingen uit dit gebied zijn: op 25-II-'67: Zomertaling 1 ♂ (vroegste datum: 2-III-'53, zie H e n s), Krakeend: 8 ex. (2 ♂ ♂; 6 ♀ ♀), Nonnetje 3 ♀ ♀, Grauwe gans 10 ex., Kleine zwaan: 6 ex. (w.o. 2 juv.), Goud plevier 10 ex. Op 5-III Bontbek plevier 3 ex., Grutto 6 ex., Scholekter, 2 ex. Op 12-III: Bontbek plevier 6 ex., Scholekter 2 ex., Krooneend 8 ex. (4 ♂ ♂, 4 ♀ ♀), Tureluur, 18 ex., Wulp 1 ex. Bonte strandloper 6 ex.

De Kraanvogels komen terug: 5-III-'67 1 nog niet volwassen te Echt, 9-III, 17.45 uur c.a. 50 ex. Thul (Schinnen), 18.00 uur meer dan 300 ex. te Slenaken (med. J. C o o n e n). Ook in de Ospeler Peel trok er omstreeks deze laatste datum 2 x een groep kraanvogels over. In dit reservaat werden op 25-II 2 ex. (1 ♂, ♀) Krakeend gezien, op 12-III 1 Scholekter en 1 Aalscholver in prachtkleed, (med. H. B u l t).

De heer J. Erkens deed de volgende waarneming in gezelschap van de heer G. K r o m b a c h op 23-XII-'66, te Neerbeek, Emma II, een mannetje Zwarte roodstaart. Op dezelfde plaats nogmaals op 5-III-'67. De Avifauna van Limburg noemt twee winterwaarnemingen van deze vogel: 1904-'05 te Roermond en op 2-L-'10 te Maaszicht bij Steyl. Op 29-10-'66 trok een Zwarte Wouw in zuidelijke richting over Neerbeek.

Daarna vertoonde de heer van Campen nog een hele serie prachtige dia's uit Zwitserland, dieren zoals gemzen, steenbokken en zeer fraaie bloemenfoto's.

HYMENOPTERA ACULEATA VII

Nieuwe plooiesp voor de Nederlandse fauna

door
H. SANDERS (Roermond)

In iedere verzameling zitten meestal wel enkele pronkstukken, die de bezitter met enige trots te voorschijn haalt als hij bezoek ontvangt van geïnteresseerde mensen. Nu is een verzameling van Nederlandse Hymenoptera weinig

spektakulair, ofschoon de goudwespen altijd wel enige indruk maken. Maar ook dan kan men nauwelijks van pronkstukken spreken. Een hoornaarwesp ♀ of ♂ maakt misschien meer indruk. Ook zijn er vangsten waaraan prettige herinneringen verbonden zijn b.v. een bijzondere ekskursie of een bijzondere dag waarop alles meezat. Maar herinneringen zijn partikulier bezit; de buitenstaander kan ze in een kollektie niet terugvinden.

Tenslotte zijn er enkele „kostbare stukken”, die voor een stuk de waarde van een verzameling bepalen. Tot deze kostbaarheden uit mijn verzameling zou ik willen rekenen: *Stenodynerus Caroli* (Blüthgen 1961) ♂ f. n. sp.

In 1961 beschreef P. B l ü t h g e n in zijn monografie: „Die Faltenwespen Mitteleuropas” een nieuw soort plooiesp, waaraan hij de naam gaf *Nannodynerus Caroli*. Hij bracht deze soort onder het door hem opgestelde genus *Nannodynerus* Blüthgen, 1938 (Genotypus: *Odynerus teutonicus* Blüthgen). Tot dit genus behoren drie Nederlandse Soorten, te weten *dentisquama*, *orbitalis* en *xanthomelas* (verg. W i l c k e J. 1952 en S a n d e r s H. 1966).

Zoals v a n d e r V e c h t J. (1966 blz. 163) aantoonde heeft de genus-naam *Stenodynerus* Saussure, 1863 voorrang. (Genotypus: *Odynerus chinensis* Saussure, 1863). Mij lijkt de argumentatie van van der Vecht overtuigend, zodat ik *Stenodynerus* als de korrekte genusnaam beschouw.

Volgens de oorspronkelijke beschrijving van Blüthgen lijkt zijn nieuwe soort op *dentisquama* (Thoms. 1870), maar is daar toch in meerdere opzichten duidelijk van te onderscheiden zoals hij ter plaatse aangeeft. (Blüthgen 1961 blz. 118).

Er zijn van *Stenodynerus Caroli* slechts drie eksemplaren (♂ ♂) bekend, zodat men nauwelijks van een bepaald verspreidingsgebied kan spreken. De type is een ♂, gevangen te Stolp in Pommeren (11-VII-1927), verder een ♂ uit de omgeving van Jena (15-VI-1916), dat onder de tweede wereldoorlog „durch Kriegsgeschehen” verloren ging; terwijl ook nog een ♂ aanwezig is in het Rijksmuseum te Stockholm, afkomstig van Smaland, vangdatum niet vermeld.

Op 29-V-1966 ving ik in de duinen onder Wassenaar 1 ♂, dat onmiskenbaar tot deze soort behoort. Zoals uit het voorafgaande volgt,

betreft het de vangst van een over heel de wereld uiterst zeldzame soort. Het voorkomen van deze soort in de Nederlandse duinen vergroot de mogelijkheid dat ook het nog niet beschreven ♂ te zijner tijd zal gevangen worden.

Summary

The very rare species *Stenodynerus Caroli* (Blüthgen, 1961), new to the Dutch fauna, was captured in the dunes, Wassenaar 29-V-1966.

Literatuur

1. Blüthgen, P. 1961: Die Faltenwespen Mitteleuropas. Berlin.
2. Vecht van der J. 1966: Notes on Palaearctic Eumendidae. (Ent. Berichten d. XXVI p. 161-165)
3. Wilcke, J. 1952: De Nederlandse metselwespen (De Levende Natuur, jrg. 55).
4. Sanders H. 1966: Plooiwespen uit Limburg (Natuurhistorisch Maandblad, jrg. 55 no. 3).

BOEKBESPREKING

Parkieten uit Australië door R. R. P. van der Mark. 136 bladz. met een groot aantal zwart-witfoto's en enkele kleurenfoto's. Thieme & Cie, Zutphen 1967. Geb. f 8,90.

In ons land groeit de belangstelling voor het houden en fokken van Australische parkieten. Daarom zal dit boekje zeker welkom zijn.

In deze handleiding is allereerst de nadruk gelegd op de levenswijze en broedgewoonten in de natuur, die ook in volières zo goed mogelijk benaderd dienen te worden, al is het aanpassingsvermogen van deze vogelsoorten groot.

In de hoofdstukken huisvesting, voeding, aanschaf en kweek zijn de ervaringen van vermaarde fokkers in Europa verwerkt. Daar de schrijver zelf ook een ervaren kweker is, twijfel ik er niet aan dat de houders van Australische parkieten in dit boekje een veilige gids hebben.

K.

Zoetwatermollusken van Nederland door A. W. Jansen en E. F. de Vogel. 160 bladz. met 14 fig. en 17 platen. Uitgave van de Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie, Amsterdam. Te bestellen door overschrijving van f. 6,55 + f. 0,60 adm. kosten op giro 233040 van Uitgeverij N. J. N. te Amsterdam.

Het was een gelukkige gedachte van de N. J. N. dit boek uit te geven, want op dit gebied is er geen enkel Nederlands boek meer te krijgen. Zij zijn alle uitverkocht. Daarbij komt nog het feit, dat de belangstelling voor de malacologie in ons land nog steeds toeneemt.

De schrijvers beginnen met een beschrijving van die

en schelp van de *Gastropoda* (slakken) en de *Lamelli-branchia* (plaatkieuwigen). Voor de beginnening is het lezen hiervan noodzakelijk, om te leren hoe men het dier moet bekijken en om vertrouwd te raken met de terminologie. Dan volgen nuttige wenken voor het verzamelen en prepareren van de mollusken. Alvorens met de hoofdschotel — de determinatietabellen — te beginnen leze men eerst de aanwijzing voor het gebruik van de tabellen. De tabellen leveren geen moeilijkheden op, want de schrijvers zijn zeer duidelijk in het aangeven van de kenmerken, en dan niet te vergeten, dat de keurig uitgevoerde platen ook nog een handje helpen bij het determineren.

Het boek eindigt met een register op de wetenschappelijke namen. In deze lijst is zelfs niet vergeten het slechts eenmaal in Nederland gevonden bronslakje *Paladilhia* (*Avenionia*) *bourguinati* (Locard 1883). Dit slakje is gevonden in een waterput iets ten zuiden van Maastricht in de nabijheid van de Jeker. (Natuurhist. Maandbl. 32, 10, 1945 p. 84). Overigens is Zuid-Limburg armer aan waterslakken dan de rest van Nederland, maar rijker aan landslakken. Dat blijkt reeds uit de lijst van Casimir Ubachs (1883): „Mollusques terrestres et fluviatiles des environs de Maastricht” (Ann. d. l. Soc. Roy. Malacologique de Belgique. T. XVIII).

Ik ben er zeker van, dat het boek spoedig uitverkocht zal zijn.

K.

Bomen en struiken in bos en veld door Helge Vedel en Johan Lange. Uit het Deens vertaald en bewerkt door J. P. Hage. 96 pagina's illustraties en 124 pagina's beschrijvende en toelichtende tekst. Moussault's Uitgeverij, Amsterdam 1964. Prijs f. 9,50.

Moussault's Natuurgidsen hebben een goede naam. Wat ons direct opvalt in dit boek, dat zijn de prachtige illustraties. Iets nieuws zijn de afgebeelde wintersilhouetten van bomen en struiken.

De bedoeling van dit boekje is de natuurvrienden behulpzaam te zijn bij het leren kennen en waarderen van een belangrijk deel der houtgewassen, die in West-Europa voorkomen. Dit boekje zal hen niet in de steek laten. Men kan natuurlijk zo lang in het boek bladeren, totdat men de gezochte boom of struik gevonden heeft. Dat zal een echte natuurvriend niet bevredigen. Hij zal beginnen met het determineren. De determineertabellen of sleutels zullen hem de weg wijzen. Wanneer men dan de plant gevonden heeft, controleer men deze uitkomst met de plaat en de beschrijving, die beide hetzelfde nummer hebben. Van iedere boom of struik vindt men een uitvoerige beschrijving met herkomst en verspreiding van de plant.

Wil men nog iets meer weten, zoals de bouw van het hout en wat men er van maken kan, of iets over de prehistorie, dan vindt men aan het einde van het boekje daarover de gegevens in beknopte vorm.

Het boek sluit met de verklaring van de meest voorkomende Latijnse woorden, een register van de Nederlandse namen der bomen en een register van de Latijnse namen.

Dit boekje is een zeer praktische handleiding en tevens een bron van documentatie.

K.